

Grad, at der saa langt fra er Udsigt til en Forsoning mellem Folkene, at snarere Afstanden mellem dem uddybes. Jeg ved ikke, i hvilke Kredse det ærede Medlem Hr. Drachmann har bevæget sig; men jeg tvivler ikke om, at der findes saadanne Kredse, hvor man virkelig puster til Hadet iblandt Folkene, eller hvor Begivenhederne har foranlediget, at det vil vare længe, inden man ret forsoner sig med det skete. Men jeg maa dog tillade mig at hævde, at det optimistiske Syn, som jeg har, vil være det eneste, man kan og bør anlægge for Civilisationens Fremtids Skyld. Thi kan man kun appellere til og regne med Hadet, er Skæbnen beseglet; er der derimod Elementer, saa kraftige som f. Eks. i Underklassen i Europa, som kan løfte det hele op paa sine stærke Skuldre, saa vover jeg at sætte mit optimistiske Syn op mod det ærede Medlem Hr. Drachmanns mere mørke. Det vilde være heldigt, om man kunde samle sig om en saadan lysere Tro; og navnlig, hvis man vil kalde sig Demokrat, tror jeg, man dermed maa forbinde Ordet „lyst Syn“. Jeg har aldrig vidst, at Demokratiet sejlede under sorte Faner; det maa være Troen paa fremtidig Retfærdighed og Rettens Sejr, som maa bære Folkene frem mod lysere Dage. Derfor tillader jeg mig at bevare mit optimistiske Syn.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Drachmann har Ordet for en kort Bemærkning.

Drachmann: Det ærede Medlem Hr. A. C. Meyer rettede det direkte Spørgsmaal til mig, i hvilke Kredse jeg havde bevæget mig, siden jeg havde faaet et saadant Syn paa Tingene. Jeg skal gerne svare det ærede Medlem. Selvfølgelig har jeg bevæget mig ogsaa i borgerlige Kredse, i gamle Officerskredse f. Eks. i Tyskland, hvor jeg som ung har opholdt mig meget og derfor glider nogenlunde let ind i Ensemblet. Men jeg maa sige, at det mest bitre Had, det, der gjorde det mest uudslettelige Indtryk paa mig, var det, jeg fandt hos den menige Mand paa Sporvogne, og hvor man ellers møder dem, og navnlig hos de fattige Kvinder, der som overalt i Tyskland, hvor man færdes, gaar omkring, delvis tiggende eller samlende Kvas og Brænde o. s. v. Det er dette, jeg mente med mine Ord; og det er dette, der giver mig mit mørke Syn. Jeg tror ikke, at Underklassen byder nogen anden eller større Garanti end Mellemlassen eller Overklassen eller en hvilken som helst

enkelt Stand eller Klasse. Men deri skal jeg være ganske enig med det ærede Medlem Hr. A. C. Meyer, at kunde man samle sig om et lysere Syn, vilde det være en Lykke for Verden; men jeg deler altsaa ikke det ærede Medlems Haab.

Holstein: Inden jeg gaar over til de Spørgsmaal i Forsvarssagen, der for mig staar som de principale og afgørende i den Forstand, at deres negative eller positive Besvarelse, deres negative eller positive Løsning i Virkeligheden vil afgøre, om vort Forsvar er af reel Værdi, eller det ikke er det, inden jeg gaar over hertil, vil jeg gerne have Lov til at bemærke, at naar jeg ikke forleden under Ratifikationsforhandlingerne om den slesvigske Traktat optog Spørgsmaalet om det slesvigske Grænsespørgsmaals nationalpolitiske Side, skyldtes det, at en af mine Partifæller, hvis Mening jeg gerne lytter til, anmodede mig om at opsætte det; jeg motiverede derfor min Tilslutning med, at jeg vilde drøfte denne Side under Militærdebatten eller under Behandlingen af Tillægsbevillingslovforslaget, og da jeg ikke mødte Modsigelse, formodede jeg, at dermed var den Sag klar. De 10 Dages Militærdebat, der nu har staaet paa, har tydeligt vist Offentligheden, at der her gaas frem med al den levende Ansvarsbevidsthed og Alvor, som Forsvarets nye Ordning efter Verdenskrigen byder, og som de vanskelige storpolitiske Forhold gør dobbelt paakrævet! Det er ikke et politisk Vaudevillespøg, men en virkelighedstro udenrigspolitisk Overvejelse af, hvad Landets Sikkerhed kræver! Da det er givet, at det slesvigske Spørgsmaal, hvorledes man end stiller sig hertil, har overordentlig Betydning i denne Sag, kan jeg ikke tænke mig andet end, at et saa redeligt og sandhedskærligt og frisindet Parti som Venstre vil tillade mig at tage dette Spørgsmaal frem under Debatten. Endvidere maa det være mig tilladt at bemærke, at naar jeg ikke optog en storpolitisk Debat i det hemmelige Møde forleden, hvor alle de Hemmeligheder, der staar at læse i „Times“ og „Le Temps“ blev aabenbaret, medens ellers intet blev aabenbaret, saa er Grunden den, at jeg simpelt hen fik en uimodstaaelig Længsel efter at læse van Blankensteins Telegrammer og den ledende udenrigspolitiske Artikel i min Aften-Berlinger og derfor forlod Mødet.

Jeg tror, at den tysk-russiske Alliance, der nu er blevet en Kendsgerning, og de politiske Følger, direkte og inddirekte,